

TOCH IN DE ROOS?

In het aprilnummer werd te dezer plaatse een beschouwing gewijd aan de in de jaarvergadering van de Ned. Vereniging voor Sociale Tandheelkunde gehouden inleiding over „het schoolkind en de tandheelkunde”.

Deze inleiding was vooral gericht op de discrepantie tussen de theoretisch noodzakelijke omvang der schooltandverzorging en hetgeen er in de praktijk van wordt verwerkelijkt. Daarbij werd, naar men zich herinnert, zorg uitgesproken over de naaste ontwikkelingen op het gebied der s.t.v., zulks in verband met de toenemende weerstand tegen de door de Centrale Raad vastgestelde richtlijnen, waarin onderzoek en behandeling in of nabij de school als meest gewenste uitvoeringsvorm worden voorgestaan.

De inleider wees, zonder zulks met zoveel woorden te zeggen, als oplossing voor de dreigende moeilijkheden op de naast het oorspronkelijke systeem-KANTOROWICZ gepropageerde organisatievorm van behandeling ten huize van de „gezins” tandarts na onderzoek op de scholen, dan wel voor de beide laatste leerjaren algehele verzorging (onderzoek en behandeling) buiten de school en in de praktijken der deelnemende tandartsen.

Wat schrijver dezes belangrijk voorkwam, maar niet uit de doeken werd gedaan, waren de motieven, die enerzijds tot verzet tegen het BONNER-systeem hadden geleid, anderzijds de voorkeur deden uitgaan naar een uitvoering der schooltandverzorging in de huisbehandeling. Op de buitenstaanders – en dat waren de meeste bezoekers der genoemde vergadering – moest het, zo meende hij, wel een verwarrende indruk maken om te worden gealarmeerd door het vaststellen van de ontevredenheid over de vigerende uitvoeringsvorm, die bij niet-tijdige vervanging het tot nu toe bereikte in ernstige moeilijkheden zou doen verkeren door desorganisatie van vele bestaande diensten.

Gelijk gezegd, waaraan dit alles te wijten was, bleef in het duister, al werd wel te verstaan gegeven dat verandering van systeem, althans de mogelijkheid van een andere uitvoeringsvorm (behandeling ten huize van de tandarts) daarvoor een eerste vereiste zou zijn.

Van wat in de inleiding niet werd uiteengezet trachtte de betreffende commentaar een aanvullende verklaring te geven. Deze bestond hierin, dat om te beginnen de tandartsen door hun geringe getalsterkte de medewerking afhankelijk konden stellen van bepaalde voorwaarden. Hieraan werd toegevoegd dat, wilde men niet in een eenzijdige beoordeling vervallen, diende te worden erkend dat het niet zo onredelijk is wanneer de druk bezette tandarts, op wie een beroep wordt gedaan tot medewerking aan de schooltandverzorging, ook met zijn andere belangen rekening houdt en voor die medewerking voorwaarden stelt die daarbij aansluiten. Hij is, zo werd verder gezegd, ten slotte niet verantwoordelijk voor de ontstane wanverhouding tussen vraag en aanbod in de sociale sector.

Voorts werd opgemerkt dat de hoge en steeds toenemende kosten der tandheelkundige praktijk-voering dit ten volle rechtvaardigen.

Hiermede was, althans naar de mening van de schrijver, het groeiende verzet tegen de „echte” schooltandverzorging ook naar buiten zeer wel te motiveren en te verdedigen en hij meende dat het niet van wijs beleid getuigde om zich uitsluitend te beperken tot een kwasi objectief naast elkaar stellen van de drie organisatievormen, waarbij de belangstellende en belanghebbende buitenstaanders in het onzekere worden gelaten omtrent de ware voorkeur en de daarvoor geldende, zij het onuitgesproken beweeggronden.

Deze visie heeft aanleiding gegeven tot scherpe protesten. Van de spreker ter vergadering, coll. SCHERPHUIS, vindt men elders in dit nummer een reactie *) waarin nogmaals wordt gesteld dat, naast de klassieke uitvoeringsvorm, andere versies eveneens tot het sociaal-hygiënische effect voeren. Daarnaast spelen, aldus schrijft hij, ook andere factoren een rol, zij het dat ze van secundaire aard zijn. Welke die factoren zijn, blijft ook in het verdere betoog onvermeld. Enig aanknopingspunt kan men vinden in des inzenders vraag of het zo misdadig is te veronderstellen dat de prestaties in eigen milieu en met eigen instrumentarium erdoor kunnen winnen.

Ten slotte ziet coll. SCHERPHUIS in de uitnodiging om zich niet langer te hullen in een voor buitenstaanders ondoorzichtig waas, een klap in het gezicht van de tandartsen, omdat het – aldus besluit hij – niet zo ligt.

Nu is wederom de vraag die zich voordoet: hoe ligt het dan wèl? Ook nu weer laat de inzender de gelegenheid voorbij gaan om hierop het zo gehoopte antwoord te geven dat een helder licht zou werpen op de bezwaren van althans een deel der schooltandartsen. Zodat het de ontevredenheid omgevende waas nog even ondoorzichtig is gebleven.

Rest voorts de vraag: waarom het advies tot meer oprechtheid als een kaakslag wordt beschouwd? Is er iets oneervols in gelegen om – gelijk in de commentaar werd gesteld – te streven naar een meer in de lijn der algemene praktijkvoering liggende uitvoeringsvorm voor de schooltandverzorging, zulks te meer wanneer deze naar de inzender verwacht, de hoedanigheid der verrichtingen ten goede zou kunnen komen?

Het ontgaat de schrijver van de gewraakte commentaar te enen male wat er voor bezwaar kan bestaan dat een tandarts, voor wie de tijd de exponent en de allesbeheersende factor is voor de omvang zijner dagelijkse prestatie, er naar streeft deze tijd zo efficiënt mogelijk te benutten en dat hij daarvan naar buiten duidelijk doet blijken. Men kan hem toch niet van onredelijkheid betichten wanneer hij, om zijn werk op economische basis te kunnen verrichten, een meer passende vorm voorstaat en „met redenen omkleed” hieraan uitdrukking geeft. Wat wil men? De schijn huldigen alsof de tandarts sociaal gerichte weldadigheid bedrijft door aan de schooltandverzorging mede te werken? Dit gelooft, ronduit gezegd, niemand en het heeft geen zin te willen verdoezelen dat de „druk

*) Zie onder „Ingezonden” in dit nummer.

uitoefenende" tandartsen voor hun belangen zoals zij die zien, opkomen. Verontwaardiging over het feit dat zo iets van de medewerkers aan de schooltandverzorging wordt verondersteld, is niet anders dan misplaatst. Zouden tandartsen beter moeten zijn dan de beoefenaars van andere vrije beroepen? Deze vraag stellen is haar ontkennend beantwoorden. Nogmaals, laat men gewoonweg uitkomen voor zijn drijfveren als die redelijk geacht kunnen worden.

Uit kringen die de Maatschappij na staan wordt, blijkens een ontvangen brief, de strekking van de bestreden commentaar oneervol geacht, inzonderheid voor de samenstellers van het Jeugd rapport en voor de inleider op de vergadering van de Vereniging voor Sociale Tandheelkunde. Naar zij verklaren zijn zij pijnlijk getroffen door het verwijt, als zou het hoofdbestuur zorgvuldig verzwijgen dat primair materiële belangen de drijfveer zouden zijn tot zijn medewerking om onder bepaalde voorwaarden een verwijzingssysteem voor de tandheelkundige jeugdverzorging in het leven te roepen. Het is jammer te moeten constateren dat ook in deze brief de ware beweegredenen niet worden geopenbaard.

Voor het overige werd niet anders dan gebruik gemaakt van het Rapport als gezaghebbende bron omtrent de voor- en nadelen der onderscheidene organisatievormen. Dat niet alle opgesomde factoren gelijke waarde kan worden toegekend ligt voor de hand en het was alleszins toelaatbaar daarop de aandacht te vestigen en deze tegen elkaar af te wegen.

Indien de schrijver van de aangevallen commentaar er zo glad naast is geweest, waarom werden dan niet de juiste achtergronden belicht? Er wordt, dat mag men nu toch wel aannemen, gepleit voor een rechtvaardige aangelegenheid. Maar waarom dan slechts in negatieve vorm? Zou met de gewraakte commentaar dan toch in de roos zijn geschoten? Men is geneigd, alle ontkenning ten spijt, het tot nader order te blijven denken.

B.